

**LOW COST CITYTRIPS
NAAR HET ZUIDEN**

van reizigers voor reizigers

LOW COST CITYTRIPS NAAR HET ZUIDEN

Bordeaux - Milaan - Porto - Sevilla - Split

De wereld houdt niet op met draaien. Een wereldreiziger is de eerste om dat te beamen. Hoewel men geen inspanningen gespaard heeft om al de gegevens in deze gids uitgebreid te testen en te actualiseren, is het niet uitgesloten dat je ter plaatse vaststelt dat bepaalde gegevens in deze gids toch al opnieuw gewijzigd zijn. Veel adressen en suggesties in de Trotters zijn bovendien wat 'fragiel', juist omdat ze zo sympathiek en verrassend zijn. We zouden het daarom bijzonder op prijs stellen als je ons op de hoogte brengt van eventuele wijzigingen, zodat we de eerstvolgende herdruk op een correcte manier kunnen aanpassen. Dank bij voorbaat. Ons adres:

TROTTER

Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt

Uitgeverij Terra Lannoo
Postbus 97
NL-3990 DB Houten

E-MAIL: TROTTER@LANNOO.BE

WWW.TROTTERCLUB.COM

De prijscategorieën die in de Trottergidsen worden gebruikt, zijn steeds afgestemd op het land. Als je in een goedkoop hotelletje ongeveer € 25 betaalt, behoort een hotel waar je € 75 neertelt uiteraard tot de dure prijsklasse. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten of de gevolgen ervan.

VERTALING Transenter; Petra van Caneghem/Griet Coppens; Imago Mediabuilders, Annemieke Hendriks/ Eskelien Lambrey; Imago Mediabuilders, Henriëtte Beuk/ Marc Vingerhoedt; Imago Mediabuilders, Roosje Nap/Doreen Espeel, Elly Lippens, Petra van Caneghem; Imago Mediabuilders

REISINFORMATIE VLAANDEREN EN NEDERLAND Wegwijzer, Brugge

OMSLAGONTWERP Studio Jan de Boer / Helga Bontinck

ONTWERP BINNENWERK Imago Mediabuilders

OPMAAK BINNENWERK Keppie & Keppie

OMSLAGFOTO Guiziou Franck / hemis.fr

OORSPRONKELIJKE TITEL Le Routard – Bordelais, Landes, Lot-et-Garonne; Le Routard – Lacs italiens; Le Routard – Portugal; Le Routard – Andalousie + Murcie; Le Routard – Croatie

OORSPRONKELIJKE UITGEVER Hachette, Paris

DIRECTEUR Philippe Gloaguen

STICHTERS Philippe Gloaguen en Michel Duval

HOOFDREDACTEUR Pierre Josse

ADJUNCTREDACTEUREN Benoît Lucchini en Amanda Keravel

REDACTEUREN Olivier Page, Veronique de Chardon, Isabelle Al Subaihi, Anne-Caroline Dumas, Carole Bordes, Andre Poncelet, Marie Burin des Roziers, Thierry Brouard, Geraldine Lemauf-Beauvois, Anne Poincot, Mathilde de Boisgrollier, Gavin's Clemente-Ruiz, Alain Pallier en Fiona Debrabander

- © Hachette (alle rechten voor vertaling, reproductie en bewerking gereserveerd voor alle landen), Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2014
- © Cartografie Hachette Tourisme

WWW.LANNOO.COM

D/2014/45/394 - ISBN 978 94 014 1826 3 - NUR 512

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

Op deze pagina's zetten we de toeristische highlights van een land of regio voor je op een rijtje – stuk voor stuk zijn het met recht topeervaringen die je niet mag missen!

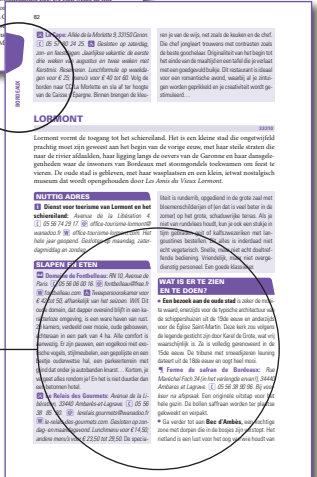

Op de eerste pagina van elk nieuw deel zijn de niet te missen bezienswaardigheden al in kaart gebracht met een paginaverwijzing voor wie ze direct wil raadplegen.

Aan de rand van de pagina's zorgen een duimgreep en een kopregel ervoor dat je direct ziet welke informatie er op de betreffende pagina wordt geboden.

Voor een herkenbare structuur en meer opzoekgemak is de volgorde van onderwerpen per stad of regio telkens dezelfde: praktische informatie - informatie over verblijf: slapen, eten, iets drinken, uitgaan - informatie over de bezienswaardigheden.

AANDUIDING TROTTERTIPS

 trottertip

 interessant

 niet te missen

VERKLARING VAN DE SYMBOLEN

 algemeen	 informatie	 souvenir
 autoverhuur	 kindvriendelijk	 strand
 bank	 koffie- of theehuis	 taxi
 bezienswaardigheid	 live-muziek, concert	 theater
 busstation	 luchthaven	 treinstation
 café, bar	 metrostation	 voorzieningen voor rolstoelgebruikers
 camping	 ontbijt	 wandelen
 consulaat	 parkeren	 winkelen
 dansen	 patisserie	 wist je dit?
 duiklokatie	 postkantoor	 Unesco-werelderfgoed
 internetcafé	 restaurant	 zwemgelegenheid
 fietsen te huur	 roken verboden	 telefoonnummer
 haven	 slapen	 website
 honden toegestaan	 skistation	 e-mailadres
 ijsalon	 snackbar	

KAARTEN EN PLATTEGRONDEN

Bordeaux, wijnen van	17	Milaan, detailkaart II	106-107
Bordeaux, tramlijnen van	22-23	Milaan, detailkaart III	108-109
Bordeaux, plattegrond Noord	26-27	Milaan, detailkaart IV	110-111
Bordeaux, plattegrond Zuid	28	Porto, algemene plattegrond	154-155
Bordeaux, detailkaart	30-31	Porto, plattegrond I	156-157
Milaan, metro	90-91	Sevilla, plattegrond I	196-197
Milaan, plattegrond I	94-95	Sevilla, plattegrond II	200-201
Milaan, plattegrond II	96-97	Sevilla, de wijk Santa Cruz	227
Milaan, plattegrond III	98-99	Split, plattegrond	248-249
Milaan, plattegrond IV	100-101	Split, detailkaart	252-253
Milaan, detailkaart I	104-105		

INHOUD

INLEIDING 9

19 TOPERVARINGEN VAN TROTTER 10

BORDEAUX 13

Een beetje geschiedenis	16
Aankomst en vertrek	20
Nuttige adressen en informatie	20
Slapen	25
Eten	35
Wat is er te zien?	58
In de omgeving van Bordeaux – La Couronne Bordelaise	77

MILAAN 85

Een beetje geschiedenis	87
Aankomst en vertrek	89
Nuttige adressen en informatie	91
Slapen	102
Eten	112
Winkelen	121
Wat is er te zien?	124
In de omgeving van Milaan	145

PORTO 147

Een beetje geschiedenis	150
Aankomst en vertrek	150
Nuttige adressen en informatie	152
Slapen	159
Eten	166
Wat is er te zien?	173
In de omgeving van Porto	181

SEVILLA 185

Een beetje geschiedenis	188
Aankomst en vertrek	189
Nuttige adressen en informatie	192
Slapen	202
Eten	212
Wat is er te zien?	228
In de omgeving van Sevilla	243

SPLIT 245

Een beetje geschiedenis	250
Aankomst en vertrek	254
Nuttige adressen en informatie	255
Slapen	256
Eten	259
Wat is er te zien?	263
In de omgeving van Split	269
Het achterland van Split	272

IN DE TROTTERREEKS VERSCHEENEN 276

INLEIDING

Low cost citytrips naar het zuiden

Vijf bestemmingen in het zuiderse Europa, vijf verschillende ervaringen. Met de *Trotter Low cost citytrips naar het zuiden* ontdek je de historische wijnstad Bordeaux, het modieuze Milaan, de authentieke havenstad Porto, het temperamentvolle Sevilla en de oude kuststad Split.

Of je nu liever romantisch met zijn tweeën, onder vrienden of gezellig met de familie er op uit trekt, deze gids biedt je alvast meer dan voldoende inspiratie om een leuk hotel en aan aantal gezellige restaurants te vinden. Deze Trotter bevat namelijk een selectie van zo'n 350 adresjes. Zo kun je op voorhand je citytrip uitstippelen en zonder zorgen op reis vertrekken.

Zoals de titel van de gids al doet vermoeden, kun je elk van deze bestemmingen bereiken via een low cost vlucht. Vanuit Schiphol, Zaventem, Eindhoven en Charleroi ben je amper een paar uur verwijderd van een flinke dosis cultuur, gastronomie en ontspanning. Op de site lowcostairlines.nl vind je een overzicht van alle luchthavens van waaruit je kunt vertrekken.

In onze selectie van logeer- en eetadresjes hebben we rekening gehouden met ieders budget, de prijzen variëren van heel goedkoop tot heel luxueus. Eén ding hebben al onze adressen echter gemeen: ze zijn goedgekeurd door Trotter en bieden dan ook een gezellige sfeer voor een goede prijs-kwaliteit.

In elke stad komen ook de bezienswaardigheden die je zeker niet mag missen aan bod. Die werden ingedeeld aan de hand van Trottermannetjes: 3 mannetjes voor de hoogtepunten, 2 of 1 voor de minder bekende, maar toch unieke plekjes. Mocht je door deze gids zin gekregen hebben om andere steden of landen te ontdekken, dan kun je altijd onze andere Trottergidsen raadplegen. Een volledig overzicht van alle titels vind je achteraan in de gids.

We hopen alvast dat je met volle teugen geniet van de vele reizen en belevenissen!

De Trotterredactie

19 TOPERVARINGEN VAN TROTTER

IN BORDEAUX

1 Kuier, te voet of met de fiets **langs de kaden van Bordeaux**, wanneer de zon de gevels, opgenomen in de werelderfgoedlijst van Unesco, goud kleurt.

2 Proef een cannelé, een typische, gekarameliseerde lekkernij van Bordeaux, terwijl je door het park slentert.

3 Loop door de straatjes van de wijk Saint-Pierre, die uitkomen op de Place Camille-Jullian en ga aan een tafeltje zitten in het café van de bioscoop Utopia, ondergebracht in een oude kerk.

4 Rust op een mooie dag even uit aan een tafeltje op een van de terrassen van de charmante **Place Marché-des-Chartrons**.

5 Laat je bekoren door de gerechten bereid 'op de wijze van Bordeaux', zoals entrecote van Bazadaïsrund of lamprei met prei en rode wijn.

IN MILAAN

6 Woon een opera bij in de **Scala van Milaan**, reserveer lang genoeg van tevoren.

7 **Ontdek het magische Novecento**, het laatste Milanese museum, een groot deel van de collectie is gewijd aan de Arte Povera (arme kunst).

8 **Bezoek de Duomo**, waarin veel Milanese geschiedenis is ondergebracht, bovendien heeft het een schitterende gotische architectuur.

9 **Wordt verliefd op Het Laatste Avondmaal**, een prachtig doek van Leonardo da Vinci en pronkstuk van de Santa Maria delle Graziekerk.

IN PORTO

10 **Proef de cataplana**, een heerlijk geurend visgerecht en culinaire erfenis van de Moren.

11 **Logeer een nachtje in een pousada**, de perfecte achtergrond voor een romantisch avontuur.

12 **Bestijg dapper de hellingen in het oude centrum van Porto** in een tram uit 1920.

13 Bewonder in Porto **het schaduwspel van de balken van de ponte Luiz I** op het groene water van de Douro, en de rabelos die een vracht portovaten vervoeren.

14 **Snuif de geur van stenen en fruit op in de portkelders** in Vila Nova de Gaia.

IN SEVILLA

- 15** Ga in Sevilla **de hele nacht uit in de wijk Triana**, van flamencobar naar flamencobar, van *bodega* naar *bodega*.

- 16** Verdwaal in Sevilla in de **wirwar van middeleeuwse straatjes en pleintjes**, in de wijk Santa Cruz en drink daarna een glas sangria op een terras onder de sinaasappelbomen.

- 17** Houd een feestmaal met ham (*jamón*) en proef ten minste een keer de verrukkelijke *jamón ibérico de Jabugo*, de koning van de Spaanse hammen.

- 18** Ga op zoek naar de perfecte olijfolie op de markten en in de **hacienda's**, waar deze wordt geproduceerd.

IN SPLIT

- 19** Bewonder het ongelooflijke paleis van Diocletianus, dat eeuwen geleden werd gekraakt door de bevolking, die er een uitgesproken levend monument van maakte.

BORDEAUX

EEN BEETJE GESCHIEDENIS	16
AANKOMST EN VERTREK	20
NUTTIGE ADRESSEN EN INFORMATIE	20
SLAPEN	25
ETEN	35
WAT IS ER TE ZIEN?	58
IN DE OMGEVING VAN BORDEAUX – LA COURONNE BORDELAISE	77

FONTEIN OP DE PLACE DE LA BOURSE

BORDEAUX

33000

240.000 INWONERS

De wijk Saint-Pierre 62
Cathédrale Saint-André 65

📍 Het epicentrum van het departement, de hoofdstad van Aquitaine, ligt op een zestigtal kilometer van de oceaan, rond de Garonne. Bordeaux heeft zijn theatrale decor behouden, maar is toch ergens zijn geheimzinnige sfeer en zijn ietwat hautaine fierheid verloren, oorzaak van weerspanningheid aan de hoofdstad waarnaar in het verleden vaak wordt verwezen. Voor de inwoners van Bordeaux die goed verankerd zijn in de 21ste eeuw, is er niets frustrerender dan te worden herinnerd aan de tijd van Mauriac of zelfs van Chaban-Delmas. Sommigen betreuren weliswaar hun studentenperiode en spreken over vroegere volkswijken die hun ziel aan het verliezen zijn, maar het merendeel is blij met de huidige openheid naar de rivier, naar de wereld, naar het leven in het algemeen. De stad verandert zienderogen, groeit ook met de tramlijnen die voortdurend in aantal toenemen. Ze is op haar mooist als zij haar aangezicht weerspiegelt in het bassin (*miroir d'eau*), zowel overdag als 's nachts, aangezien de nachten hier magisch zijn. Sinds Bordeaux en Port de la Lune deel uitmaken van de werelderfgoedlijst van Unesco, ontdek je bij elke doortocht een andere en nieuwe stad.

Bordeaux dankt zijn welvaart en zijn invloed aan de wijn en de haven. De glorie van de vorige eeuwen heeft sporen nagelaten op de muren en in de geest, althans in het hart van de stad. De oude stad toont zich vooral als een juweeltje van bewerkte stenen, versierd met wapens en gekarteld in de luisterrijke stijl van de 18de eeuw: de Beurs, het Grand Théâtre, de Place Royale... Maar je

vindt er ook smalle straten die je aan de middeleeuwen herinneren, oude wijken met een somber en volks aspect, die aan het veranderen zijn, zowel op fysiek als sociologisch vlak. Als je van de verrassing van de prachtige voorgevels van Chartrons, van de Allées de Tourny en van het Grand Théâtre bekomen bent, kortom van het Bordeaux van Lodewijk XV, moet je gaan rondkuieren in de straatjes van Saint-Michel en op zoek gaan naar het volkse en bonte Bordeaux dat gastvrij is tegenover vreemdelingen, vooral als ze uit het zuiden komen. Je moet gaan feesten in de industriezones van de havens die opnieuw zijn opgebouwd. Je moet ook naar de andere oever om een stad in volle verandering te zien. Je zult samen met ons adressen ontdekken die je een prachtig uitzicht bieden, maar die zelf niet 'in het zicht' willen worden geplaatst.

Bordeaux is vooral een mooie stad en het is een waar plezier om haar te bezoeken. Met haar goudkleurige kalksteen die op natuurlijke wijze donker wordt, toont ze een prachtig kleurenpallet, van vaag blond tot het diepste zwart. 'Gesloten stad'? Ze is het geweest en ze heeft reden om zich daarop te beroemen. Met drie eeuwen van Engelse overheersing, die uiteindelijk hun voordeel hebben opgeleverd, met een ondergrond en een klimaat die zorgen voor de beste wijnen ter wereld, met in hun tijd beroemde mannen (de drie M's: Montesquieu, Montaigne, Mauriac), met de kust zo nabij en zo prachtig. Je kunt begrijpen dat Bordeaux zich lang superieur en anders heeft gevoeld. Is ze niet altijd al de wereldhoofdstad van de wijn geweest? Toch stellen de inwoners van Bordeaux zich steeds meer open voor meridionale invloeden, vooral Spaanse. De restaurants met terras die je nu overal aantreft, zijn hiervan een bewijs. De avonden zijn gezellig druk in de tapasbars en de nachten aan de Quai de Paludate zijn warm. Deze stad is zoals haar beste wijn: een diep en complex boeket met een lange afsmak in de mond.

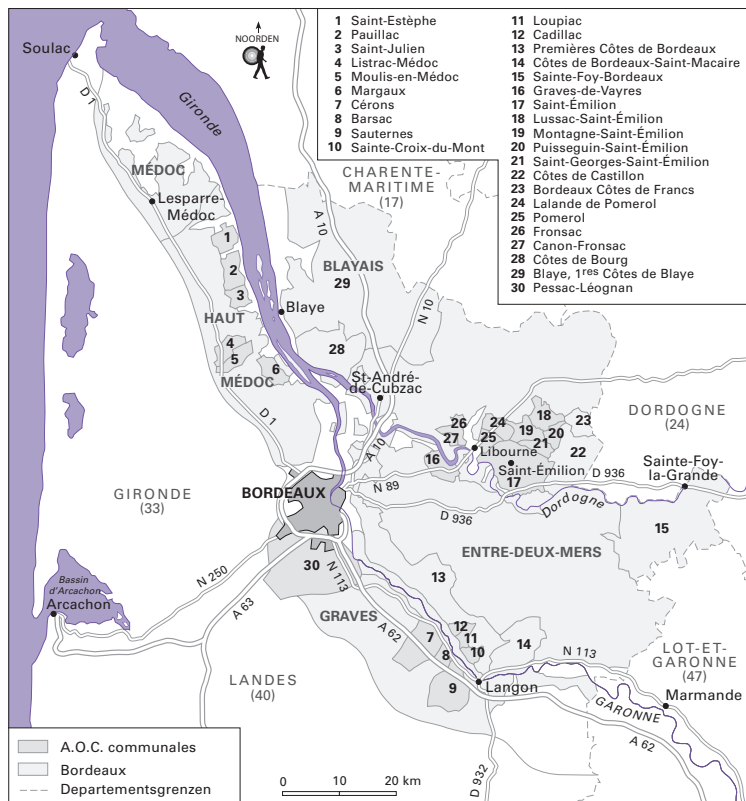
Een beetje geschiedenis

Uit een klein Gallisch dorp van smeden wordt *Burdigala de Romeinse* geboren. Zij kent een snelle ontwikkeling en een bloeiende economie vanaf de eerste eeuw. De omgeving wordt bezet door Liguriërs van Iberische afkomst en door Kelten. Kelten? Niet zo zeker. *Burdigala* komt van twee woorden: *gala*, dat 'Gallisch' betekent en *burdin*, dat 'ijzeren' betekent in het Baskisch. Verrassend, in elk geval, en het onderwerp van vele interpretaties! De herhaalde invallen van de 3de eeuw zullen wellicht aan de oorsprong liggen van het feit dat de inwoners van Bordeaux zich gaan verschuilen binnen een vestingmuur die de stad tot de 8ste eeuw zal omsluiten. De vestingwerken volgen de kromming van de Garonne, vandaar de naam 'Port de la Lune' die aan de stad wordt gegeven en aan haar wapenschild dat de vorm van een zilveren maan heeft.

De Engelse periode

In 1137 trouwt Eleonora, erfgename van de hertog Wilhelm van Aquitaine, met prins Lodewijk, zoon van de koning van Frankrijk, maar het huwelijk draait vierkant (dit vertellen we graag, ons stukje roddelkrant!) en vijftien jaar later vraagt koning Lodewijk VII de scheiding aan. Slechts enkele weken na de verstoting, in 1152, huwt ze met Hendrik Plantaganet en voegt zo onder andere het hertogdom van Guyenne en Bordeaux aan haar huwelijksgoed toe. Hendrik erft de titel van koning van Engeland, waardoor Aquitaine drie eeuwen onder Engelse invloed komt te staan.

Zo belanden Hendrik en Eleonora aan het hoofd van een groot gebied dat het Huis Capet uit evenwicht brengt en dat een oorlog zonder einde (de Honderdjarige Oorlog) zal ontketenen tussen de Fransen en de Engelsen. Deze situatie stimuleert de uitbreiding

WIJNEN VAN BORDEAUX

van de wijnbouw en zorgt voor massale export van de *claret* (primeurwijn) naar Noord-Europa. Het 'privilege van de wijnen' wordt ingesteld, waardoor de verkoop van de wijnen van Bordeaux voorrang krijgt op deze van de wijnen van het achterland. De stad wordt groter, de handel gaat goed. Door de buitenwijk van Saint-Éloi in te lijven, krijgt Bordeaux een tweede walmuur, waarvan de Grosse Cloche, het oude belfort van het stadhuis (15de eeuw) de getuige blijft.

'Guyenné', de Engelse vervorming van Aquitaine, heeft zich nooit meer verrijkt met de verkoop van wijn en wapens dan toen (er werd geen onderscheid tussen de kampen gemaakt). Het is op dat moment dat de 'Zwarte Prins', zoon van de koning van Engeland, wilde expedities onderneemt door Limousin en Languedoc. De grote heren van Aquitaine zijn fervent anglofiel. Maar in 1453 komt de stad bij de slag van Castillon terug onder Frans bewind, wat ook het einde van de oorlog inluidt, ondanks de talrijke opstanden.

De stad verandert

Lodewijk XIV laat een hele wijk met de grond gelijkmaken om een vesting à la Vauban op te richten, met als doel de controle van het noordelijke deel van de stad. In de

18de eeuw zal Bordeaux zijn 'gouden eeuw' kennen, gebaseerd op de continuïteit van de wijnhandel (het rijpen van de wijn werd nu beheerst) en het ontstaan van een driehoekshandel met Afrika en de Antillen.

De welvaart van de eerste haven van Frankrijk vormt de basis van een ambitieuze expansiepolitiek. De markies van Tourny en Claude Boucher laten de stadsmuren neerhalen en het middeleeuwse dorp met zijn kronkelige en kleine straten veranderen in een moderne stad. Op de plaats van de stadsmuren worden er pleinen aangelegd, omringd met bomen. Grandioze gebouwen verrijzen langs de kaden, aan de rand van de Place de la Bourse en de Allées de Tourny. De wijk van Chartrons, het echt hoofdkwartier van de wijnhandel, dateert uit deze tijd. Daarna komen er tuintjes, wandelwegen en kleine pleintjes. Tegelijkertijd zorgt de bouw van het Grand Théâtre, het aartsbisshoppelijke paleis, het paleis Rohan, het huidige stadhuis, luxeuze herenhuizen en burgerlijke woningen voor een bouwkundig geheel van een tot dan toe ongeziene coherentie.

Tijdens de Franse Revolutie wordt de partij van de girondijnen opgericht en geleid door Vergniaud. Gestuwd door een eeuwenoud wantrouwen tegenover Parijs pleiten de girondijnen voor een federale republiek waarmee ze zich verzetten tegen de jakobijnen. Na een nachtje doorzakken in de Conciergerie worden 22 girondijnen gearresteerd omdat ze door de montagnards worden beschuldigd van samenspanning tegen de republiek.

Tijdens het Eerste Keizerrijk zorgt het continentaal stelsel van Napoleon ervoor dat de handelsactiviteit in verval geraakt en tijdens het Tweede Keizerrijk is er in de streek geen verbetering van de economische situatie merkbaar.

Wedden dat je denkt: korte samenvatting die niets zegt over het leven in de haven noch over de heren uit Bordeaux die gedurende lange tijd een ietwat bekrompen reputatie aan de stad hebben gegeven. Geduld, dat komt nog!

De haven van Bordeaux

Gezien het huidige beeld is het moeilijk te geloven dat in de 18de eeuw de haven van Bordeaux de grootste was van Frankrijk en de tweede van Europa, na die van Londen. Toch is het heel eenvoudig uit te leggen: de haven is gewoon verdwenen. Het laatste vrachtschip heeft in 1987 zijn trossen van de kade van Chartrons losgeworpen en vervolgens heeft de autonome haven van Bordeaux zich stroomafwaarts langs de Garonne gevestigd.

Maar gedurende lange tijd waren de stad Bordeaux en de haven van Chartrons, gelegen op 98 km van de oceaan, de ideale plek om de schepen met de beroemde bordeauxwijn te laden die de Engelsen zo wist te bekoren. De Garonne heeft trouwens vanaf het begin van onze jaartelling een havenroeping gehad: zelfs de Romeinse wijn passeerde langs daar. De meest glansrijke periode was natuurlijk de 18de eeuw en dan vooral tijdens de regering van Lodewijk XV, de *Bien-Aimé* (de Geliefde). De wijk van Chartrons, permanent wijnsalon, was in die periode hip en werd bevolkt door handelaars, zeelui en prostituees die het doorgaans niet zo nauw namen met de zeden.

Nu strekt de haven zich uit langs de Garonne en het estuarium van de Gironde, met talloze activiteitensectoren: handelshaven in Bassens, geraffineerde olieproducten in Ambes en Pauillac, terwijl Le Verdon, 'de voorhaven', die zich op meer dan 90 km van de stad bevindt, zich nog niet heeft hersteld van de oliecrisis. Ondanks deze verandering is de havenactiviteit toch aanzienlijk verminderd - met wel nog altijd de eerste plaats in de Europese export van maïs en een tweede plaats als cruisehaven in Frankrijk, het vertrekpunt van heel wat luxeschepen.

De heren van Bordeaux

De rivier en de wijn hebben natuurlijk fortuinen opgeleverd. Rijke handelaars vormen de plaatselijke aristocratie: Cruse, Calvet, de Luze, Lichine. Maar nu is de havenactiviteit stilgevallen en bovendien zijn de wijngaarden door anonieme verzekeringsmaatschappijen of Japanse zakenlui opgekocht. Dan zie je dat de inwoners van Bordeaux zich weer vastklampen aan hun geografische bakens, souvenirs van de glorie van weleer: het stadspark in Engelse stijl, Caudéran, de plaatselijke Neuilly en zijn villa Primerose waar het ideaal is om je eerste tennisballetje te slaan, het bekken van Arcachon voor de allereerste zandkastelen en ook de allereerste zeilwedstrijden. Een stereotiepe visie: er bestaat ook een volks Bordeaux, rijk door haar immigratie en door haar inwoners die graag lachen.

De inwoners van Bordeaux lijdten nog steeds onder het etiket dat hun door Mauriac werd opgeplakt. Geheimzinnige, rijke en ietwat stijve burgers... Dit was misschien vroeger zo, maar nu in elk geval niet meer. In feite komt deze starheid voort uit hun streven naar onafhankelijkheid. Onder de Plantagenets heeft Bordeaux veel geld verdiend in een complete vrijheid: Londen was ver weg. En daarna, onder het ancien régime, bleef deze situatie voortduren: de intendanten leidden de stad zonder al te veel door te spelen naar Parijs, de wijn overspoelde Europa verder en de eilanden bleven rum en taffia sturen. De Revolutie zorgde voor een kentering en deed Bordeaux de gelederen sluiten. Na de girondijnen begon Bordeaux steeds afhankelijker te worden van Parijs. Het continentale stelsel heeft het tij niet kunnen keren en ook de koloniale politiek niet die zich richtte op Noord-Afrika en Indochina en die in de kaart van Marseille speelde. Kortom, de republiek heeft nooit het gevoel gegeven van Bordeaux te houden. Doordat ze zich onbegrepen voelden, hadden de inwoners van Bordeaux geen andere keuze dan een zekere minachting. Maar wees gerust: het Bordeaux van Montaigne en Montesquieu, humanistisch en genietend van het leven, is nog steeds latent aanwezig.

De inwoners van Bordeaux houden van hun levenskunst en van hun wijn net zoveel als van hun monumenten. Zij herinneren ons eraan dat Baudelaire hier inscheepte op de *Mers-du-Sud*, dat Stendhal op een dag schreef 'Bordeaux is de mooiste stad van Frankrijk' en dat hier veel auteurs hebben geleefd: Jean Cayrol, Jacques Ellul, Jean Anouilh, Sempé, Pierre Veilletet en zelfs Philippe Sollers die haar maar bleef bezoeken, alsof hij berouw wou tonen.

Bordeaux in de 21ste eeuw

Bordeaux heeft de laatste vijftien jaar een ongelooflijke verandering ondergaan. Aan het einde van het mandaat van Jacques Chaban-Delmas, burgemeester van 1947 tot 1995, was het probleem van de kaden nog niet echt opgelost. In 1994 werd het project van de inrichting van de twee oevers van de rivier toevertrouwd aan Dominique Perrault, maar het probleem van de bruggen bleek cruciaal, doordat dit niet op tijd werd behandeld. Met slechts vier bruggen had de stad gebrek aan plaatsen om de Garonne over te steken. Bordeaux (voorsteden inbegrepen) was bij de eerste steden in Frankrijk die zich overgaven aan het 'alles met de auto'-gebeuren. Slechts 10% van de verplaatsingen vond plaats met het openbaar vervoer.

In 1995 hebben de inwoners van Bordeaux Alain Juppé verkozen tot burgemeester, in de hoop dat hij het plaatselijke economische leven een nieuwe boost zou geven en de dossiers over de trams en de inrichting van de kaden zou afronden. Alain Juppé ging de uitdaging aan en ondertussen is een groot deel van het netwerk voltooid (andere lijnen zijn nog in aanleg). Tevens werd besloten om een nieuwe brug te bouwen en de stad naar de rivier te heroriënteren - die rivier die de stad in tweeën snijdt. Op dezelfde manier heeft de stad

met ernst en toewijding de opmerkelijkste monumenten onder de aandacht gebracht en een immens cinemacomplex geopend in het oude station *Gare d'Orléans*.

De vernieuwing van het stadscentrum zet zich voort en elke zomer worden andere delen opgeknapt. Heel wat wijken zijn volop aan het veranderen. Bacalan in het noorden, Paludate in het zuiden en ook de rechteroever zijn nu hip. De zwaartepunten van de stad (als je deze zo mag noemen) zijn bezig zich te verplaatsen: Euratlantique waar 500.000 m² kantoorruimte moet worden voorzien en een even grote commerciële oppervlakte, met daarbij nog een miljoen vierkante meter woningen, zal het uitzicht van de stad, dat je nu hebt als je met de hst aankomt, grondig veranderen... zonder hierbij te vergeten dat in 2016 de hogesnelheidslijn Parijs in twee uur zal verbinden met de hoofdstad van de wijn.

Een hoofdplaats die niet ophoudt te groeien. Wereldwijd bestaan er talloze 'wijnlocaties', maar geen enkele die de wijn in zijn geheel, met zijn culturele dimensie en zijn moderniteit, prijst. Het toekomstige 'Culturele en Toeristische Centrum van de Wijn' heeft de ambitie om dit levende en universele erfgoed voor iedereen toegankelijk te maken en ook aan iedereen een persoonlijke en ongekende ervaring te bieden. Een project met een gewaagde architectuur dat zijn deuren zal openen in 2015. Meer informatie op: W centreculturelduvin.com.

AANKOMST EN VERTREK

• **Busdienst tussen de luchthaven van Bordeaux-Mérignac en het centrum (de Jetbus):** bus 1: dagelijks. Reken op ongeveer € 1,4.

De rit duurt een uur. Dit is de goedkoopste manier om het centrum te bereiken. Informatie over de pendeldienst: ☎ 05 56 34 50 50. Reken op € 7; kortingen. De Jetbus stopt in het station van Saint-Jean (tijdens de week vertrekt de eerste bus om 6.45 u en de laatste om 21.45 u; tijdens het weekend van 7.30 tot 21.45 u), 1 en 3, in de Allées de Tourny (dicht bij de dienst voor toerisme), de Place Gambetta (bushalte M13) en aan de Barrière judaïque (Avenue de la République 19). Vertrek om de 45 minuten.

• **Tickets voor SNCF:** Place Saint-Projet (hoek Rue de la Merci). Van maandag tot zaterdag van 9.30 tot 19.30u. Je kunt ook kaartjes kopen in het Centre d'Information jeunesse (zie later). Zo kun je vermijden dat je naar het station moet, waar het vaak druk is en je dus veel geduld moet hebben.

☎ **Bus Citram (detailkaart D3):** vertrekt in de Allée d'Orléans en komt terug via de Allée de Munich. ☎ 05 56 43 68 43. W citram.com. Talrijke bussen voor het hele departement. Heel praktisch en goedkoop om je door Bordeaux te verplaatsen. Wel vrij traag.

☎ **Snelbussen naar de Côte d'Argent (plattegrond noord D2, 3):** Rue Marsa 59n. Vertrekken aan het station Saint-Jean. ☎ 05 56 39 49 73.

W cars-jarraud.com. Naar de kust (Mimizan-Plage, Biscarrosse, Parentis-en-Born).

☎ **Régie départementale des transports des Landes (plattegrond zuid E5, 1):** Place P.-J. Dormoy 10. Bussen naar Landes.

☎ **Eurolines (plattegrond zuid E5, 2):** Rue Charles-Domercq 32. ☎ 0892-89-90-91 (€ 0,34 per minuut). W eurolines.fr. Dicht bij het station Saint-Jean, tegenover het eindstation van de tram. Van maandag tot zaterdag van 9.00 tot 12.00 u en van 14.00 tot 19.00 u. Internationale verbindingen.

NUTTIGE ADRESSEN EN INFORMATIE

TOERISTISCHE INFORMATIE

☎ **Dienst voor toerisme (detailkaart D3, 1):** Cours du 30-Juillet, 12. ☎ 05 56 00 66 00.

W bordeaux-tourisme.com. Dagelijks geopend. Gesloten met Kerstmis en op 1 januari. Ondergebracht in een neoklassiek gebouw waar zich vroeger (in 1835) het trendy *Café Montesquieu* bevond. Plattegronden van de stad in kleur, informatie over bezoeken en uitstappen in Bordeaux en omgeving (gratis), gidsen van het erfgoed: *Bordeaux ville de pierre* (€ 1), en ook een andere gids over de hedendaagse architectuur (€ 2). De dienst organiseert rondleidingen in de stad (te voet), alle dagen om 10.00 u. Duur: 2 uur. In juli en augustus ook themarondritten in het oude Bordeaux met de bus of het

stoptreintje; inwijding in het proeven van bordeauxwijnen, wijnstages van een halve dag in samenwerking met de wijnschool en dagelijkse excursies en thematische proeverijen in de streek van Bordeaux, in een touringcar met airco en in het gezelschap van een gids. Ten slotte biedt de Dienst voor Toerisme de formule 'Bordeaux découverte' (ontdek Bordeaux) aan: twee nachten in een hotel (op basis van een tweepersoonskamer), een vervoerkaart die geldig is voor twee dagen, een bezoek met gids aan de stad en een ander bezoek aan een wijngaard met proeverij, gratis toegang tot diverse bezienswaardigheden, monumenten en musea, een glas champagne en een fles wijn en ook nog een parkingticket (vanaf € 98 per persoon, afhankelijk van de gekozen overnachtingsplaats). Bij De dienst voor Toerisme kun je ook een *Guide des déplacements* krijgen, met informatie over gratis parkeerterreinen, verhuurpunten van fietsen en elektrische buspendels rondom de voetgangerszone.

i **In het station Saint-Jean:** ☎ 05 56 91 64 70. Bijkantoor van de Dienst voor Toerisme. Van mei tot oktober dagelijks geopend; de rest van het jaar van maandag tot vrijdag.

i **In de luchthaven:** ☎ 05 56 34 58 07. Geopend van juni tot september; gesloten op zondag.

i **De kiosk voor culturele informatie bij het stadhuis van Bordeaux:** *Allées de Tourny (aan de kant van het Grand Théâtre).* @ kiosqueculture@wanadoo.f. Geopend van maandag tot zaterdag en de eerste zondag van elke maand. Informatie over 'de levende cultuur' in de stad; het erfgoed is immers het domein van de Dienst voor Toerisme. Let op: met de *Bus de l'art contemporain (bus van de hedendaagse kunst)* kun je samen met een gids de stad doorkruisen, op zoek naar cultureel en artistiek belangrijke plaatsen. *Eerste zondag van elke maand (tijdens de autoloze zondag); prijs € 5; vertrek bij de kiosk om 14.30 u en terugkeer om 18.30 u. Inschrijving noodzakelijk op* ☎ 05 56 79 39 56.

• **Bordeaux Monumental (detailkaart D4, 260):** *Rue des Argentiers 28.* ☎ 05 56 48 04 24.

♿ *Dagelijks geopend. Gratis.* Permanente uitstalkast van het historische en bouwkundige erfgoed van Bordeaux, ondergebracht op de benedenverdieping van een herenhuis uit de 18de eeuw, niet ver van de Porte Cailhau. Hier wordt op een levendige manier verteld over de

stad, over haar verleden, maar ook over haar veranderingen. Interactieve informatiepaal die je vrij kunt raadplegen (je kunt de getoonde cd-rom kopen bij het onthaal; goed opgevat en gemaakt op initiatief van de Dienst voor Toerisme).

i **Departementaal Comité voor Toerisme van Gironde (detailkaart D3-4, 2):** *Cours de l'Intendance 21.* ☎ 05 56 52 61 40. 🌐 tourisme-gironde.fr. Tal van informatie over het departement. Goede ontvangst.

• **Gîtes de France:** *om brochures te bestellen, bellen naar het nummer* ☎ 01 49 70 75 75.

🌐 gites-de-france-gironde.com. Reserveren kan bij de *Departementale Dienst van Gîtes de France (hetzelfde adres als het Departementaal Comité voor Toerisme of Cours Xavier-Arnoz 17, 33082 Bordeaux Cedex).* ☎ 05 56 81 54 23.

i **Regionaal Comité voor Toerisme van Aquitaine:** *Cité mondiale, Parvis des Chartrons 23, 33074 Bordeaux Cedex 9.* ☎ 05 56 01 70 00.

@ tourisme@tourisme-aquitaine.fr 🌐 tourisme-aquitaine.fr. Gesloten voor het publiek. Inlichtingen enkel via telefoon, mail of post.

i @ **Jeugdinformatiecentrum van Aquitaine (detailkaart D4, 3):** *Rue Duffour-Dubergier 5.* ☎ 05 56 56 00 56. Maandag geopend van 13.00 tot 18.00 u, dinsdag tot donderdag van 9.30 tot 18.00 u en vrijdag van 9.30 tot 17.00 u. Kaartverkoop, secretariaat en informatie: *Cours d'Alsace-et-Lorraine 125, 33000 Bordeaux.* @ cija@cija.net 🌐 info-jeune.net. Informatie over en diensten voor overnachtingen, reizen, gezondheid, tewerkstelling, vorming, ontspanning... Bekwaam en toegewijd personeel. Gratis internettoegang. Kaartjesverkoop SNCF, handig.

NOODGEVALLEN

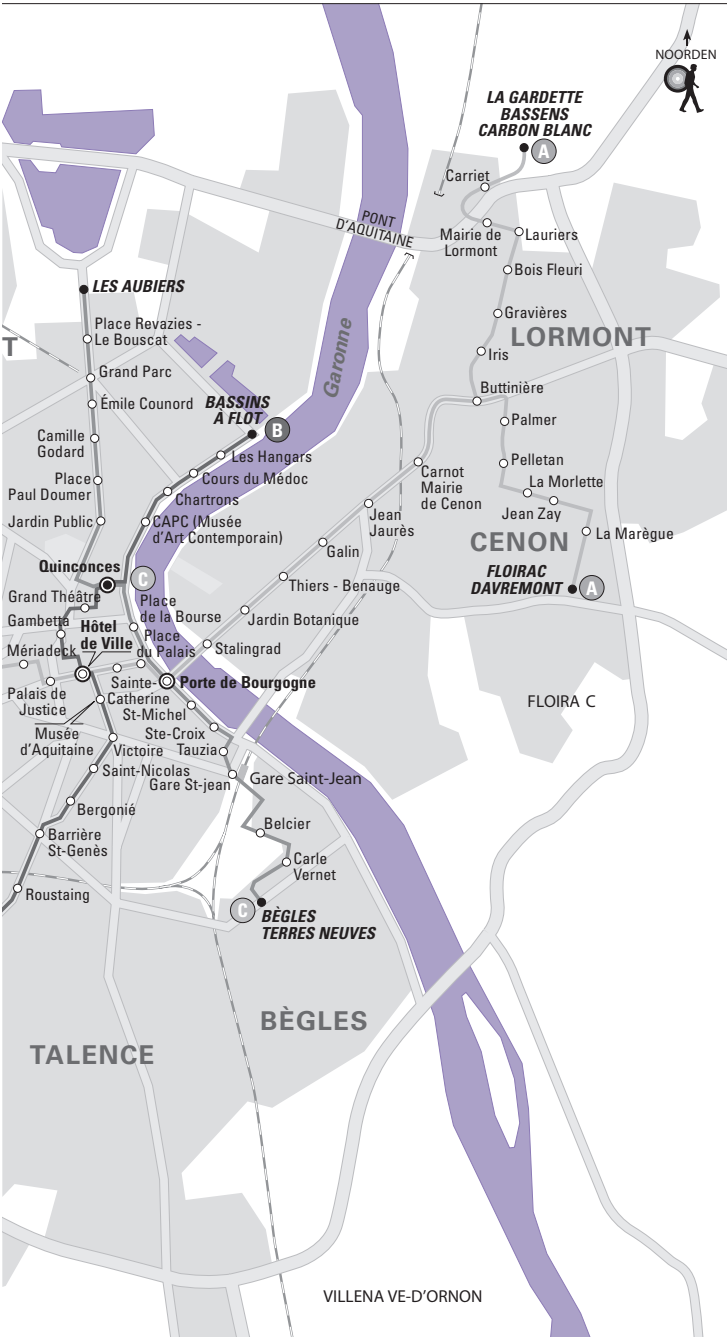
• **Algemeen ziekenhuis Saint-André:** *Rue Jean-Burguet 1.* ☎ 05 56 79 56 79.

• **SAMU - ambulancedienst:** ☎ 15 of 05 56 96 70 70.

VERVOER

Een kleine waarschuwing om je zenuwen te sparen: het autoverkeer verloopt heel moeilijk in Bordeaux, zelfs in volle zomer, en parkeren blijft

een uitdaging. In heel wat stadswijken zijn werken aan de gang en op de grote verkeersassen heeft de tram heel wat plaats ingepalmd. Onze raad: gebruik de parkeerterreinen van het centrum en de kaden en verplaats je dan te voet, met de fiets of de tram. De eerste zondag van elke maand is het centrum verboden voor auto's en kunnen skaters, fietsers en voetgangers zich uitleven.

• **Tram:** er zijn drie tramlijnen in Bordeaux. De trams rijden van 5.00 tot 1.00 u 's ochtends en zijn uitermate handig om je te verplaatsen in het centrum en de buitenwijken. Ook goed afgestemd op de buslijnen. Het volstaat om een 'tickarte' (zie verder) te kopen in een van de vier ontvangstruimten van *Tbc* ('Tram et Bus de la Cub', het openbaar vervoer in Bordeaux), in de 250 verkooppunten van de agglomeratie van Bordeaux (voornamelijk in de krantenwinkels) of aan de automaten bij de tramhaltes. Eveneens nuttig is de kleine gids *Bordeaux by tram*, geschreven door Marion Le Treux en uitgegeven bij Sud-Ouest: hierin wordt duidelijk dat de tram de ideale manier is om de stad te bezoeken.

- *Lijn A* verbindt de linkeroever met de rechteroever en rijdt van Mérignac centrum naar Saint-Augustin, CHU Pellegrin en de wijk van Mériadeck (vlak bij het centrum van Bordeaux), steekt vervolgens de Garonne over via de Pont de Pierre en begeeft zich dan naar de agglomeraties Floirac (eindpunt 'Floirac-Dravemont') of Lormont (eindpunt 'Lagardette'). Let op: traject met uitleg aangeboden door de dienst *Allo Visit*, waarin zes etappes van lijn A opgenomen zijn. *Bel* ☎ 01 72 93 95 05 en geef dan de code 054 000 in (verbindingskosten begrepen in basispakket).

- *Lijn B* gaat dwars door de stad, van het noorden naar het zuiden. Vertrekt aan de dokken en rijdt langs het CAPC (Museum van Hedendaagse Kunst), het stadhuis, het museum van Aquitaine, de Place de La Victoire en de campus, tot in de gemeente Pessac (eindpunt 'Pessac Centre').

- *Lijn C:* van het noorden naar het zuiden. Verbindt Bordeaux-les-Aubiers met Bègles (eindpunt 'Bègles Terres Neuves') en rijdt langs de Place des Quinconces, de Place de La Bourse, de Porte de Bourgogne, de kerk Saint-Michel en het station van Saint-Jean.

- *Inlichtingen:* *Allotbc.* ☎ 05 57 57 88 88. *W* infotbc.com *W* reseautbc.com. *Dagelijks geopend van 7.00 tot 19.00 u.*

• **Espace-accueil (ontvangstruimte):** *Place Gambetta 9. Van maandag tot vrijdag geopend van 7.00 tot 19.00 u, op zaterdag van 9.00 tot 18.00 u. Espaces Quinconces: Pavillon des Quinconces, Allées de Munich 38-40. Van maandag tot vrijdag geopend van 7.00 tot 19.30 u, op zaterdag van 9.00 tot 18.00 u. In het station van Saint-Jean: van maandag tot vrijdag geopend van 7.00 tot 19.00 en op zaterdag van 8.30 tot 15.30 u. Espace Buttinière-Parc: Relais de la Buttinière. Van maandag tot vrijdag geopend van 7.00 tot 19.00 u.*

- *Tarieven en formules: verschillende mogelijkheden: € 1,40 voor een reis aan het volle tarief; € 5,40 voor vijf ritten en € 10,60 voor 10 ritten. Kortingen. Interessante formule met 'Tickarte Bordeaux découverte', geldig op het tram- en busnetwerk voor 1 dag of 7 dagen (van € 4,10 tot € 10,60). Opgelet: deze kaarten zijn niet op naam en kunnen dus door verschillende personen op verschillende trajecten worden gebruikt.*

• **Cyclo Politain:** *reserveren op* ☎ 05 56 23 00 38. *W* cyclopolitain.com. *Place de la Comédie, naast de Dienst voor Toerisme (van maart tot eind december geopend van dinsdag tot zaterdag van 10.30 tot 19.00 u). Reken op € 2 per persoon per km voor de taxidienst; gratis onder de zes jaar. Ook cyclotours (rondeleidingen): € 18 voor twee personen voor een tocht van dertig minuten. Elektrische driewieler met chauffeur en plaats voor twee passagiers (soort van moderne riksja). Een originele, ecologische en niet-vermoeiende manier om je door de stad te verplaatsen.*

• **VCub:** ☎ 09 69 39 03 03. *W* vcub.fr. Je kunt in Bordeaux gebruikmaken van de door de stad aangeboden fietsen: 1500 tweewielers die zijn verdeeld over 139 stations en die dag en nacht beschikbaar zijn. Het is mogelijk om deze per dag, per week, per maand of per jaar te huren. Bij elk abonnement is het eerste halfuur gratis.

• **Verhuur van fietsen en inlineskates:**

■ **Pierre qui Roule (detailkaart C4):** *Place Gambetta 32. ☎ 05 57 85 80 87. Geopend van 10.00 tot 19.00 u; gesloten op zondag en maandagochtend. Verhuur van stadsfietsen en inlineskates.*

■ **Le 63:** ☎ 06 64 32 60 5 (gsm). @ fnatalis@yahoo.fr. Je kunt hier dag en nacht terecht, maar wel steeds na afspraak. Mogelijkheid om een fiets mee te nemen om 7.00 u en deze om 23.00 u terug te brengen. Verhuur van fietsen per dag, per week of per maand.

● **Fietsverhuur:**

■ **La Maison du Vélo:** Cours Pasteur 69.

☎ 05 56 33 73 75. Van maandag tot vrijdag geopend van 9.00 tot 12.30 u en van 13.30 tot 17.30 u; op zaterdag van 9.00 tot 12.30 u. Ook geopend op autoloze zondagen (de eerste zondag van de maand): van 14.00 tot 18.00 u. Bijkantoor in Caudéran: Avenue Louis-Barthou 130, 33200 Caudéran. ☎ 05 57 10 09 40. Op maandag, woensdag en vrijdag geopend van 9.30 tot 12.30 u. Twee inleverpunten: aan het stadhuis bij het Grand Parc, Place de l'Europe, 33800. ☎ 05 56 50 36 92. Geopend op dinsdag van 16.00 tot 17.30 u en aan de Bastide, Rue de Châteauneuf 20, 33100

☎ 05 56 86 20 56. Geopend op donderdag van 16.30 tot 17.30 u. Het stadhuis van Bordeaux leent fietsen uit aan zijn inwoners en aan studenten. Je moet wel je bankgegevens doorgeven, met inhoudingstoestemming, en nog een paar andere formaliteiten vervullen (bewijs van woonplaats, identiteitskaart). De uitleentijd kan een week tot vier maanden bedragen en kan ook twee keer worden verlengd. Je kunt ter plaatse je banden oppompen en je fiets proper maken. Fototoonstellingen, verkeersveiligheid. Gratis plattelanden van de stad.

● **Nacht van de inlineskates:** laatste vrijdag van elke maand, vertrek om 20.30 u aan de Place Pey-Berland. Ook tochten op de eerste zondag van elke maand: verzamelen aan de Place Pey-Berland tussen 12.00 en 14.00 u, vertrek om 14.30 u; gratis initiatie en uitlenen van materieel van 11.00 tot 13.30 u. Inlichtingen bij Association Air: ☎ 05 56 81 21 44, W assoair.com.

INTERNET

@ **Le Cyb (detailkaart D4, 4):** Cours Pasteur 23. ☎ 05 56 01 15 15. Tegenover de ingang van het museum van Aquitaine. Dagelijks geopend van 10.00 tot 2.00 u; op zon- en feestdagen vanaf 14.00 u. Reken op € 2,5 per uur. Abonne-

ment van 10 uur voor € 18. Een vijftigtal computers. Café.

@ **I-Phone (detailkaart C3, 6):** Rue du Palais-Gallien 24. ☎ 05 57 85 82 62. Geopend van 10.00 tot 22.30 u; op zondag vanaf 12.00 u. Reken op € 0,50 voor een kwartier. Een vijftiental computers in een telefoonwinkel.

SLAPEN

De stad telt ongeveer 6000 kamers, waarvan 120 gastenkamers en gemeubileerde vakantieverblijven en ongeveer 130 hotels en hotelresidents. Er zijn nog enkele goedkope adresjes voor trotters op doorreis en daarnaast heel veel hotels met woekerprijzen, vooral in de periode van congressen. Maar als je vooraf reserveert, zou je toch ergens iets in het midden moeten vinden. Wij hebben in elk geval enkele leuke en charmante kamers gevonden, meestal voor een doorsneeprijs, soms een beetje duurder afhankelijk van het geboden comfort. Onze adressen bevinden zich allemaal in of rond het centrum. Er zijn een paar goedkope hotels aan het station, maar deze zijn niet echt geweldig en de wijk is ook niet echt aangenaam. In het centrum zul je betere overnachtingsmogelijkheden vinden voor een redelijke prijs.

CAMPING

▲ **Le Village du Lac (buiten platteland noord via D1):** Boulevard du Parc-des-Expositions, 33000. ☎ 05 57 87 70 60. @ camping-bordeauxlac.com @ contact@camping-bordeaux.com. Neem tramlijn C Les Aubiers tot aan de laatste halte en stap dan over op bus 37 (ongeveer elk uur een) of bus 31 (frequent, maar dan moet je nog ongeveer 10 minuten wandelen om het parkeerterrein van het Parc des Expositions over te steken). Met de auto: neem op de randweg afrit 4 of 4a 'Parc des Expositions'. Reken op € 31 in het hoogseizoen. Chalets en stacaravans voor € 7 tot 150 per nacht, afhankelijk van het comfort en de reserveringsdatum (hoe vroeger je reserveert, hoe goedkoper). Wifi. Aangename ecocamping naast het Parc des Expositions. Groene grasvelden rond vijf kunstmatig aangelegde meren en talrijke houten chalets met terras, comfortabel en degelijk uitgerust. Zwembad en speeltuin.